

УВОДНА РЕЧ

Опредељење тима топличких лекара да се осмисли и установи медицински научни часопис Регионалне Подружнице Српског лекарског друштва у Прокупљу, који носи звучни латински назив *Acta Medica Hammeumi*, је подухват коме се треба дивити и истицати га као пример посвећености ширењу научно стручне просветне делатности у истраживању и реализацији текстова из разних медицинских области.

Ретко се у каријери пружа прилика, а ово ми се десило први пут, да као председник Издавачког савета новог часописа, директно учествујем у стварању колекција ауторских оригиналних приказа научно обрађених медицинских тема од интереса за промоцију и развој здравства Топлице.

Тако је већ публиковано пет бројева часописа: број 1–2021., број 1–2022., број 2–2022., број 1–2023., и волумен који је пред вама, број 2–2023. године.

Скроман почетак али велики ентузијазам и упорност тимова уредника које предводе доц. др Дарко Лакетић и спец. др Срђан Мијатовић, Издавачког савета који организује проф. др Милан Милисављевић, Уређивачког одбора на челу са спец. др Бојаном Вучковићем, члановима Уредништва: инж. Горан Топић, техничка припрема, дизајн и вебмастер, Боб Филиповић, преводилац за енглески језик, лекторима, техничким и другим сарадницима, огледају се у видном напретку у квалитету сваког следећег броја нашег часописа.

Спектар разноврсних радова и приказа из области медицинских наука оплемењен је у сваком броју посебно значајном анализом историјски важних дешавања у медицинској делатности у Топлици.

Започели смо историјат у броју 1–2021. године са радом др Љиљане Обрадовић и др Срђана Мијатовића: *ИСТОРИЈАТ ПОДРУЖНИЦЕ СРПСКОГ ЛЕКАРСКОГ ДРУШТВА ПРОКУПЉЕ 1947–2021*. Не треба заборавити да је Подружница Српског лекарског друштва у Прокупљу, основана 1947. године и да окупља лекаре који су запослени у здравственим установама на територији целог Топличког округа односно у Граду Прокупљу и општинама Житорађи, Блацу и Куршумлији (до 1992. године и Мерошине).

У броју 1–2022. године објављен је рад др Иване Радовановић и др Срђана Мијатовића: *ЈУБИЛЕЈ СВЕТИОНИКА ЗДРАВСТВА ТОПЛИЦЕ, Обележавање 75 година од оснивања Подружнице Српског лекарског друштва у Прокупљу 1947–2022*. Обиман приказ активности Регионалне Подружнице Српског лекарског друштва Прокупље (СЛД), која својим вишедеценијским деловањем у Топличком округу доказује основне принципе лекарског позива: поштовање историје српске медицине и хуманости, очување научног наслеђа и традиције и стварање нових стаза зарад будућих генерација.

Захваљујући сарадњи са једном од наших водећих историчара медицине, професорки Славици Поповић-Филиповић, аутору капиталних монографија о развоју здравства у Топлици „Чувари народног здравља Топличког краја 1878-1912, од др Јована Пелнаржа до др Алексе Савића“ (СЛД, Прокупље, 2022) и „Путевима модерне српске медицине Топличког округа (1912-1941)“ (СЛД, Прокупље, 2023), сазнајемо да је Српско лекарско друштво имало подршку топличких лекара, који су приступили чланству још у раним годинама деловања Друштва.

Број 2–2022. године садржи рад др Срђана Мијатовића: *141. ГОДИНА ОД ОСНИВАЊА ОПШТЕ БОЛНИЦЕ У ПРОКУПЉУ (1881–2022)*. Пуно података везано је за најранија дешавања у здравству Топлице, са тежиштем на историјско оснивање Окружне болнице у Прокупљу 27. јула 1881. године, о коме сведочи извештај др Младена Јанковића објављен у часопису „НАРОДНО ЗДРАВЉЕ“ (5. октобар 1881.).

Број 1–2023. године у прилогу проф. Славице Поповић-Филиповић: *ОТРГНУТО ОД ЗАБОРАВА, ДР ДИМИТРИЈЕ Р. КАЛИЈАДИС, топлички лекар и вишегодишњи управник окружне болнице у Прокупљу*, враћа нас у време када је др Калијадис 1921. године дошао у Прокупље, оставио неизбрисив траг као лекар и управник Бановинске болнице, у формирању прве специјалистичке службе. Преминуо је 1942. године и почива на Градском гробљу у Прокупљу.

Број 2–2023. године, управо публикован, наставља традицију сећања на скоро заборављене личности и дешавања у медицини Топличког округа. Чланак наше проф. Славице Поповић-Филиповић, сада већ у едицији: *ОТРГНУТО ОД ЗАБОРАВА, ДР БОЖИДАР МИЛОСАВЉЕВИЋ ЧАМПАР, први лекар у Луковској Бањи, потоњи хирург, родоначелник лекарске породице*, показује изузетну личност лекара али и историју здравствене службе Луковске бање, затурене топличке лепотице, до које се у прошлости долазило волујским колима.

Овај број, такође укључује и виђења проф. др Симеона Маринковића у приказу књиге: *Путевима модерне српске медицине у Топличком округу (1912-1941)*, аутора Славице Поповић Филиповић, издање СЛД, Прокупље, 2023.

Сви бројеви часописа Acta Medica Hammeumi доступни су електронски на адреси: <https://www.sldprokuplje.rs/AMH/>

Верујемо и желимо да заједнички наставимо овај наш пројекат, јер само написана реч остаје вековима да говори о постојању, традицији и развоју медицине у српској Топлици.

С` поштовањем

Проф. др Милан Милисављевић
Академија медицинских наука СЛД